

**UCHWAŁA NR XIII/66/15
RADY MIEJSKIEJ JABŁONOWA POMORSKIEGO**

z dnia 29 października 2015 r.

**w sprawie przyjęcia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta
i Gminy Jabłonowo Pomorskie”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze późn.zm.) Rada Miejska w Jabłonowie Pomorskim uchwała, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Krzysztof Kamiński
Krzysztof Kamiński

Uzasadnienie

Przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009 roku „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” nałożył szereg obowiązków na organy administracji publicznej w tym również na gminy. Gospodarka odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest i jego utylizacja, jest ważnym elementem całego systemu gospodarki odpadami, a także integralną częścią planów gmin, powiatów i województw. Do realizacji tego celu został opracowany „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie”.

Dokument opisuje działania związane z realizacją zadań związanych z eliminacją wyrobów azbestowych z terenu miasta i gminy. Wykazuje między innymi cele i zadania oraz ramy prawne w tym zakresie. Program zakłada doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest wraz z ich bezpiecznym unieszkodliwianiem z terenu miasta i gminy Jabłonowo Pomorskie. Ponadto wskazuje aktualny stan w zakresie wyrobów zawierających azbest, określa harmonogram realizacji programu i wskazuje środki finansowe, niezbędne do jego realizacji z jednoczesnym uwzględnieniem możliwości pozyskania środków zewnętrznych na jego utylizację.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz konieczność wdrożenia programu do realizacji zasadne jest podjęcie niniejszej uchwały.

BURMISTRZ
Górk
Przemysław Górski

Zadanie zostało współfinansowane w ramach realizacji zadania wynikającego z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”

Załącznik do Uchwały Nr XIII/66/15
Rady Miejskiej Jabłonowa Pomorskiego
z dnia 29 października 2015 r.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie

Październik, 2015 r.

Zamawiający:

Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie
Urząd Miasta i Gminy
ul. Główna 28
87 – 330 Jabłonowo Pomorskie

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota - Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie

Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Andrzej Karkowski
mgr Joanna Walkowiak

Październik, 2015 r.

SPIS TREŚCI

1. POTRZEBA, CEL I ZAKRES OPRACOWANIA.....	4
2. PODSTAWY PRAWNE	6
3. AZBEST – WŁAŚCIWOŚCI I ZASTOSOWANIE - SZKODLIWE DZIAŁANIE NA ZDROWIE CZŁOWIEKA	7
4. CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY JABŁONOWO POMORSKIE.....	8
5. INWENTARYZACJA ILOŚCI WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA I GMINY JABŁONOWO POMORSKIE.....	9
6. SZACUNKOWE KOSZTY DEMONTAŻU, TRANSPORTU I UNIESZKODLIWIANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY JABŁONOWO POMORSKIE	13
7. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY JABŁONOWO POMORSKIE	17
7.1. Obowiązki Miasta i Gminy	18
7.2. Obowiązki właścicieli nieruchomości	20
7.3. Obowiązki wykonawcy robót	20
8. HARMONOGRAM ZADAŃ MIASTA I GMINY W ZAKRESIE USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ORAZ OCHRONY PRZED JEGO SZKODLIWOŚCIĄ.....	21
9. FINANSOWANIE PRAC ZWIĄZANYCH Z USUWANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW AZBESTOWYCH	22
9.1. Narodowy Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu	23
9.2. Kredyty oferowane przez banki	24
BIBLIOGRAFIA	25
SPIS TABEL	25
SPIS WYKRESÓW	26
SPIS SKRÓTÓW	26
SPIS ZAŁĄCZNIKÓW.....	26
KLAUZULE.....	27

1. POTRZEBA, CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Na mocy ustawy z dnia 19.06.1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 nr 3 poz. 20 ze zm.), w roku 1998 w Polsce zakończono produkcję wyrobów zawierających azbest. Na posiadaczy wyrobów zawierających azbest nałożono obowiązek ich inwentaryzowania i przestrzegania specjalnych procedur w trakcie usuwania, transportu i ich składowania. Szacuje się, że proces usuwania wyrobów zawierających azbest trwać będzie około 20 lat. W dniu 14 lipca 2009 roku Rada Ministrów przyjęła uchwałę „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032”, a następnie dnia 15 marca 2010 przyjęto uchwałę nr 39/2010 zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”.

Tak długi okres został przyjęty ze względu na trwałość płyt azbestowo – cementowych i innych wyrobów zawierających azbest stosowanych w budownictwie oraz ich znaczne rozproszenie na terenie kraju. Dodatkowo czas ten wydłuża konieczność ponoszenia przez właścicieli nieruchomości, urzędów oraz instalacji wysokich kosztów demontażu wyrobów zawierających azbest oraz transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych, a także nieuniknionych kosztów związanych z zakupem nowych wyrobów bezazbestowych, które zastąpią usunięte wyroby azbestowe.

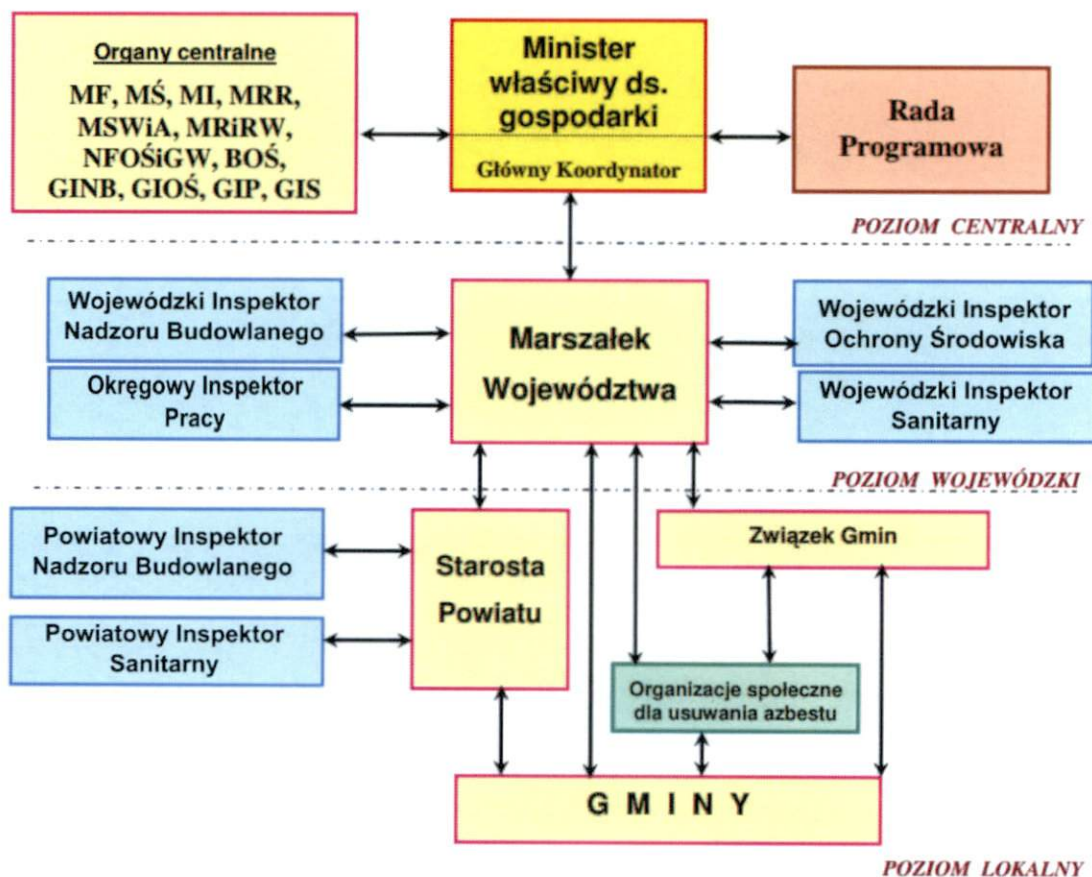
Proces eliminacji azbestu może ulec przyspieszeniu dzięki stale rosnącej świadomości ekologicznej mieszkańców, a także nowym możliwościom w zakresie estetyki wykończenia obiektów budowanych. Najważniejsza jednak, wydaje się być możliwość wsparcia finansowego działań, przez państwo i samorząd.

„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032” określił następujące zadania na poziomie lokalnym realizowane przez samorząd gminny.

1. gromadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.gov.pl;
2. przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
3. organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;
4. organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w Programie;
5. inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
6. współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest;
7. współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
8. współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu;

9. współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

Zadania własne w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest Gmina Jabłonowo Pomorskie powinna realizować we współpracy z innymi podmiotami. Schemat przedstawiający ogólny zarys wspólnych działań przedstawiono poniżej. Udział poszczególnych jednostek w realizacji zadań opisano w dalszej części niniejszego opracowania.

Ryc. 1. Schemat ilustrujący współpracę organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego, jednostek inspekcyjnych i organizacji pozarządowych

Zródło: Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 - 2032

Niniejszy dokument opiera się na danych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest przeprowadzonej w lipcu 2015 r.

Zarówno Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie, jak i Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 opierają się na następujących celach:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Celem niniejszego Programu jest wskazanie mieszkańcom Miasta i Gminy szkodliwego wpływu azbestu na zdrowie człowieka, określenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie oraz wyznaczenie zadań w długookresowym (do 2032 roku) procesie eliminowania wyrobów zawierających azbest z użytkowania. Wszystkie te działania przyczyniają się do stworzenia właściwych warunków życia mieszkańców Miasta i Gminy. Program ma charakter lokalny, jest jednak spójny z głównymi założeniami programu ogólnopolskiego.

Niniejszy dokument zawiera:

- podstawy prawne opracowania dokumentu,
- ogólną charakterystykę Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie,
- informację o zastosowaniu i szkodliwości azbestu,
- dane o ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie,
- założenia i cele Programu,
- harmonogram realizacji,
- sposoby finansowania oraz pozyskiwania środków finansowych na realizację celów Programu.

2. PODSTAWY PRAWNE

Podstawowym aktem prawnym dotyczącym problematyki azbestowej jest ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 nr 3 poz. 20 ze zm.). Na mocy wspomnianej ustawy zakazano produkcji wyrobów zawierających azbest.

Głównymi aktami wykonawczymi do ww. ustawy są rozporządzenia:

1. Ministra właściwego do spraw gospodarki (w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw środowiska), określające sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest:
 - rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 nr 71 poz. 649 ze zm.)
 - rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2010 nr 162 poz. 1089).
2. Ministra właściwego do spraw pracy (w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia) określające, przy uwzględnieniu środków mających na celu eliminowanie lub ograniczanie emisji pyłów azbestu i ochronę pracowników przed ich działaniem oraz sposoby pakowania i znakowania materiałów zawierających azbest:
 - zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,

- program szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Problematyka azbestowa ujęta została także w wielu innych ustawach i rozporządzeniach. Ze względu na szeroki zakres materiałów nie wymienia się ich w niniejszym Programie. Niemniej jednak ze szczegółowym wykazem wszystkich aktualnych aktów prawnych dotyczących problematyki azbestowej można zapoznać się na stronie Ministerstwa Gospodarki pod adresem: <http://bip.mg.gov.pl/node/12884>.

3. AZBEST – WŁAŚCIWOŚCI I ZASTOSOWANIE - SZKODLIWE DZIAŁANIE NA ZDROWIE CZŁOWIEKA

Właściwości azbestu: niepalność, odporność na chemikalia, wytrzymałość mechaniczna oraz łatwość łączenia np. z cementem spowodowały, że azbest w Polsce wykorzystywano przede wszystkim przy produkcji popularnego „eternitu” (czyli falistej płyty azbestowo-cementowej do krycia dachów), budowy ścianek działowych, papy, rur wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania, do budowy przewodów kominowych, kocy gaśniczych, ubrań ognioodpornych stosowanych np. w hutnictwie, ratownictwie przemysłowym, straży pożarnej i innych. Azbest stosowano także do produkcji tynków i izolacji, niektórych typów kuchenek elektrycznych, szczęk hamulcowych, podkładek pod gorące naczynia, ciepłarek i suszarek laboratoryjnych itp. Wyroby zawierające azbest sklasyfikowano w dwóch klasach:

- **KLASA I** – to tzw. wyroby „miękkie” lub słabo spoisłe, zawierające powyżej 20 % azbestu, mała ilość lepiszcza i gęstość objętościowa mniejsza niż 1 000 kg/m³. Do tej grupy zaliczamy m. in. koce gaśnicze, materiały i wykładziny cierne. Same wyroby ulegają łatwo uszkodzeniom mechanicznym, powodując znaczną emisję włókien do otoczenia.
- **KLASA II** – to tzw. wyroby „twarde” o zawartości azbestu poniżej 20 %. Do tej grupy zalicza się m. in. rury wodociągowe, kanalizacyjne czy popularny „eternit”.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2014 poz. 1923) odpady zawierające azbest sklasyfikowane są jako odpady niebezpieczne z przypisanymi następującymi kodami klasyfikacyjnymi:

- 06 07 01* - Odpady azbestowe z elektrolizy,
- 06 13 04* - Odpady z przetwarzania azbestu,
- 10 11 81* - Odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
- 10 13 09* - Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo - azbestowych,
- 15 01 11* - Opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11* - Okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest,
- 17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - Materiały budowlane zawierające azbest.

Sam azbest, to włókniste minerały krzemianowe występujące w przyrodzie w postaci wiązek włókien cechujących się nadzwyczajną wytrzymałością na rozciąganie, elastycznością i odpornością na działania czynników chemicznych i fizycznych. Staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia (łamanie, kruszenie, cięcie, itp.) wyrobów zawierających azbest. Wówczas uwalniane są do powietrza włókna, które mogą zostać przeniesione podczas oddychania do płuc. Agresywność pyłu azbestowego jest zależna m. in. od średnic tych włókien, ich stężenia w środowisku oraz czasu trwania narażenia. Ryzyko zwiększa się znacznie w przypadku palących wyrobów tytoniowych. Najgroźniejsze dla zdrowia człowieka są włókna, których średnica jest mniejsza od 3 mikrometrów. Takie włókna są łatwo wciągane wraz z powietrzem do płuc, docierając do końcowych odcinków dróg oddechowych, pozostają tam na stałe. Może to powodować chorobę zwaną azbestozą. Z kolei włókna o średnicy powyżej 5 mikrometrów zatrzymują się w górnych odcinkach dróg. Warto pamiętać, że pył azbestowy, oprócz tego, że zanieczyszcza płuca, także je uszkadza mechanicznie - ostre cząsteczki drażnią śluzówkę - co prowadzi do zwłóknienia tkanki płucnej. W dalszej konsekwencji pośrednio wpływa to na rozwój procesu nowotworowego. Organizm człowieka, ze względu na wspomnianą wcześniej dużą chemiczną odporność azbestu, nie jest w stanie rozpuścić tych włókien. Proces chorobowy jest długi, średnio wynosi 20 lat od chwili zetknięcia się z azbestem. Sama choroba objawia się napadami kaszlu i astmą.

Ciągłe, np. zawodowe, przebywanie w środowisku narażonym na pył azbestowy może być przyczyną następujących chorób układu oddechowego:

- pylicy azbestowej,
- łagodnych zmian opłucnowych,
- raka płuc,
- międzybłonniaków opłucnej i otrzewnej.

4. CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY JABŁONOWO POMORSKIE

Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie położona jest w północno - wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego, w powiecie brodnickim i zajmuje powierzchnię 13 486 ha. Jest to gmina miejsko - wiejska. Według danych Urzędu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie za rok 2014 opisywany obszar zamieszkiwało 9 135 osoby (wg faktycznego miejsca zamieszkania). Gmina złożona jest z 16 sołectw.

Biorąc pod uwagę dane Urzędu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie dotyczące podmiotów gospodarczych (stan na dzień 22.09.2015 r.), na terenie analizowanego terenu działało 557 podmiotów gospodarczych. W prowadzonej działalności gospodarczej dominują podmioty zarejestrowane w sekcji G - zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz w sekcji F - budownictwo i w sekcji C - przetwórstwo przemysłowe.

Dominuje użytkowanie rolnicze, a użytki rolne stanowią tutaj ponad 80 % całkowitej powierzchni.

Ze względu na atrakcje turystyczne, takie jak: historyczne zabytki architektoniczne oraz obszary chronione o wartości przyrodniczej, coraz większe znaczenie ma turystyka.

Charakteryzowana jednostka położona jest w obrębie prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego, makroregionu Pojezierza Chełmińsko - Dobrzyńskie, mezoregionu fizycznogeograficznego Pojezierze Brodnickie (północno – wschodnia część Gminy) oraz mezoregionu fizycznogeograficznego Pojezierze Chełmińskie (północno – zachodnia część Gminy). W krajobrazie geomorfologicznym zaznacza się zróżnicowana wysoczyzna morenowa, dolina rzeki Lutryny, dolina rzeki Osy oraz płaska równina sandrowa.

Głównymi ciekami przepływającymi przez opisywany teren są rzeka Osa, która jest prawobocznym dopływem Wisły oraz rzeka Lutryna będąca lewobocznym dopływem Osy. Największym zbiornikiem wodnym jest rynnowe Jezioro Płowęż.

Lesistość Miasta i Gminy wynosi ok. 11,5 % powierzchni (dane GUS za 2014 rok). Z form ochrony przyrody ustanowionych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, występują: Brodnicki Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu - Obszar Doliny Osy i Gardęgi, obszar Natura 2000 – Ostoja Brodnicka, a także liczne pomniki przyrody.

5. INWENTARYZACJA ILOŚCI WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE MIASTA I GMINY JABŁONOWO POMORSKIE

Na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie w lipcu i sierpniu 2015 roku została przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest, która polegała na ankietyzacji mieszkańców Miasta i Gminy, podmiotów użyteczności publicznej, firm i innych instytucji. Inwentaryzacja prowadzona była metodą szacunkową, polegającą na „liczeniu ilości płyt eternitowych pokrycia dachowego”. Dla potrzeb Programu przyjmuje się, że dane inwentaryzacyjne podane w ilości płyt eternitowych w sztukach określają, tak naprawdę, ilość w m². Można więc przyjąć, że ilość płyt = ilość m².

Inwentaryzacja wykazała, że na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie wyroby zawierające azbest znajdują się na 951 posesjach, w ilości ok. 302 106,02 m² - ok. 3 323,17 Mg¹ (Tabela 1), w tym:

- 410,00 m ² (ok. 4,51 Mg)	I stopnia pilności wymiany;
- 3 169,00 m ² (ok. 34,86 Mg)	II stopnia pilności wymiany;
- 298 527,02 m ² (ok. 3 283,80 Mg)	III stopnia pilności wymiany.

Na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie do III stopnia pilności wymiany zaliczone zostało ok. 98,8 % ogólnej ilości wyrobów zawierających azbest. Ilość ta w ciągu

¹ 1 m² = 0,011 Mg wg www.bazaazbestowa.gov.pl

kolejnych 5 lat powinna zostać poddana ponownej ocenie pod względem zaliczenia jej do danego stopnia pilności wymiany.

Azbest II stopnia pilności wymiany stanowi ok. 1,1 % ogólnej ilości zinwentaryzowanego azbestu i wyrobów zawierających azbest. W tym przypadku wymaga się przeprowadzenia ponownej oceny stanu w czasie do 1 roku.

Na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie zinwentaryzowano zaledwie 0,1 % wyrobów zawierających azbest ocenianych na I stopień pilności, przy którym wymagane jest pilne usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie.

Ocena stopnia pilności oraz termin przeprowadzenia ponownej oceny wynika z rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2010 nr 162 poz. 1089).

Tabela 1. Inwentaryzacja ilości azbestu na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie – zestawienie ogólne

ilość posesji	ilość odpadów azbestowych		I stopień pilności wymiany		II stopień pilności wymiany		III stopień pilności wymiany	
	m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg
951	302 106,02	3 323,17	410,00	4,51	3 169,00	34,86	298 527,02	3 283,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej z 2015 roku

Na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie najwięcej azbestu znajduje się w następujących miejscowościach:

- Mileszewy – 499,11 Mg,
- Konojady – 338,40 Mg.

Najmniej natomiast w miejscowościach Płowężek i Adamowo, gdzie azbest występuje w ilości odpowiednio 0,31 Mg i 21,52 Mg.

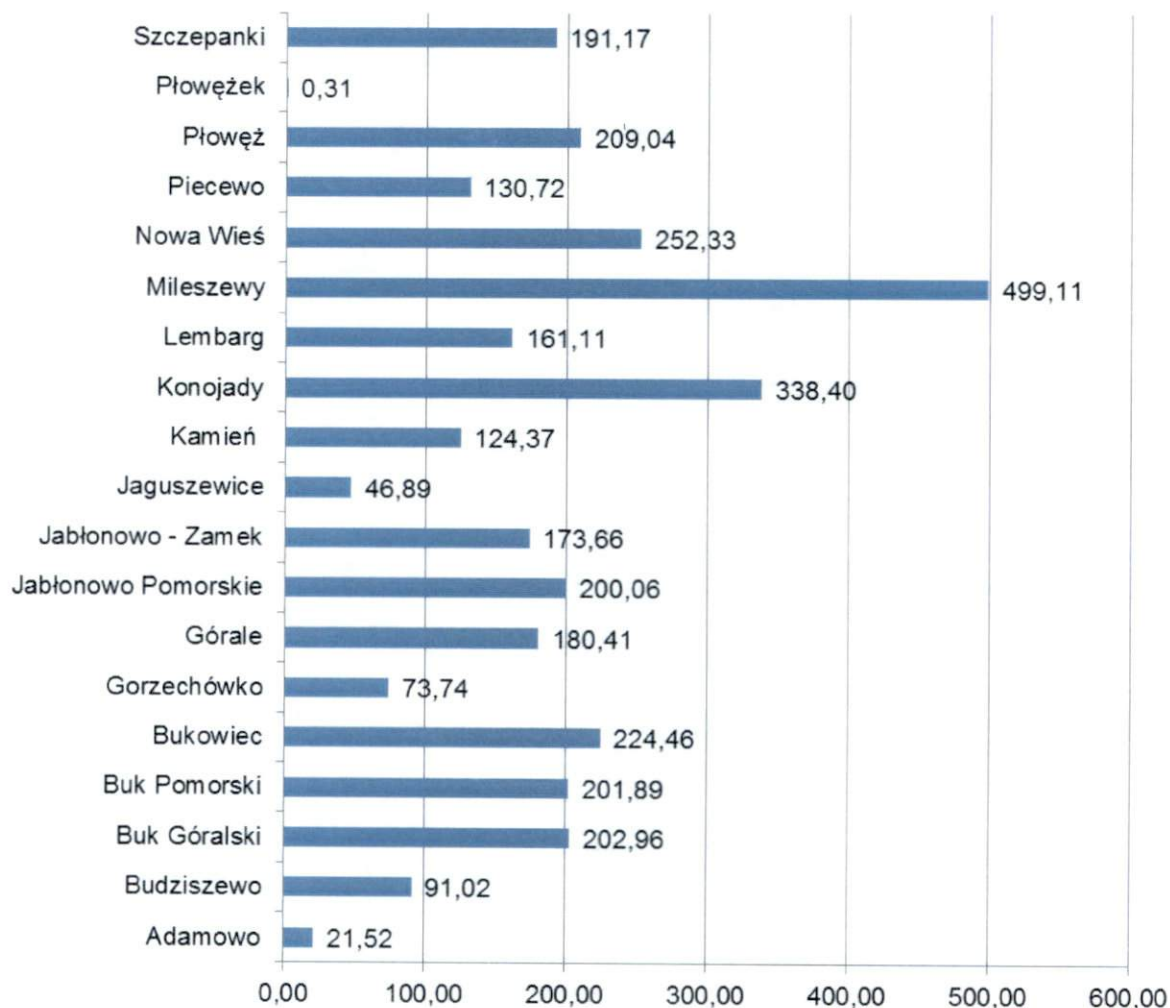
Tabela 2. Ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie w rozbiu na poszczególne miejscowości

lp.	nazwa miejscowości	ilość wyrobów zawierających azbest		I stopień		II stopień		III stopień	
		m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg
1	Adamowo	1 956,00	21,52	0,00	0,00	0,00	0,00	1 956,00	21,52
2	Budziszewo	8 274,25	91,02	0,00	0,00	0,00	0,00	8 274,25	91,02
3	Buk Góralski	18 451,00	202,96	0,00	0,00	0,00	0,00	18 451,00	202,96
4	Buk Pomorski	18 354,00	201,89	0,00	0,00	0,00	0,00	18 354,00	201,89
5	Bukowiec	20 405,00	224,46	85,00	0,94	1 730,00	19,03	18 590,00	204,49
6	Gorzechówko	6 704,00	73,74	0,00	0,00	0,00	0,00	6 704,00	73,74
7	Górale	16 400,63	180,41	0,00	0,00	0,00	0,00	16 400,63	180,41
8	Jabłonowo Pomorskie	18 186,98	200,06	275,00	3,03	0,00	0,00	17 911,98	197,03
9	Jabłonowo - Zamek	15 787,50	173,66	50,00	0,55	0,00	0,00	15 737,50	173,11
10	Jaguszewice	4 263,00	46,89	0,00	0,00	0,00	0,00	4 263,00	46,89
11	Kamień	11 305,92	124,37	0,00	0,00	350,00	3,85	10 955,92	120,52
12	Konojady	30 764,00	338,40	0,00	0,00	0,00	0,00	30 764,00	338,40
13	Lembarg	14 646,00	161,11	0,00	0,00	0,00	0,00	14 646,00	161,11
14	Mileszewy	45 373,50	499,11	0,00	0,00	0,00	0,00	45 373,50	499,11
15	Nowa Wieś	22 939,00	252,33	0,00	0,00	0,00	0,00	22 939,00	252,33
16	Piecowo	11 884,00	130,72	0,00	0,00	120,00	1,32	11 764,00	129,40
17	Płowęż	19 004,00	209,04	0,00	0,00	764,00	8,40	18 240,00	200,64

lp.	nazwa miejscowości	ilość wyrobów zawierających azbest		I stopień		II stopień		III stopień	
		m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg
18	Płowężek	28,00	0,31	0,00	0,00	0,00	0,00	28,00	0,31
19	Szczepanki	17 379,24	191,17	0,00	0,00	205,00	2,26	17 174,24	188,92
razem		302 106,02	3 323,17	410,00	4,51	3 169,00	34,86	298 527,02	3 283,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej z 2015 roku

Wykres 1. Ilość zinwentaryzowanego azbestu i wyrobów zawierających azbest w Mg ogółem w poszczególnych miejscowościach Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej z 2015 r.

Na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie ok. 16 % wyrobów zawierających azbest należy do osób prawnych (Tabela 3).

Tabela 3. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w podziale na wyroby zawierające azbest znajdujące się na terenie nieruchomości będących własnością osób fizycznych i osób prawnych

stopień pilności	osoby fizyczne		osoby prawne										razem	
			JST		PKP		MON		pozostałe		razem*			
	m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg
I stopień pilności wymiany	410,00	4,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	410,00	4,51
II stopień pilności wymiany	2 527,00	27,80	188,00	2,07	0,00	0,00	0,00	0,00	454,00	4,99	642,00	7,06	3 169,00	34,86
III stopień pilności wymiany	249 706,17	2 746,77	3 616,50	39,78	473,00	5,20	0,00	0,00	44 731,35	492,04	48 820,85	537,03	298 527,02	3 283,80
razem	252 643,17	2 779,07	3 804,50	41,85	473,00	5,20	0,00	0,00	45 185,35	497,04	49 462,85	544,09	302 106,02	3 323,17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej z 2015 roku

6. SZACUNKOWE KOSZTY DEMONTAŻU, TRANSPORTU I UNIESZKODLIWIANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY JABŁONOWO POMORSKIE

Do obliczeń kosztów likwidacji azbestu z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie posłużono się wskaźnikami uzyskanymi na podstawie konsultacji z przedsiębiorcami zajmującymi się demontażem i transportem azbestu oraz zarządzającymi składowiskami odpadów niebezpiecznych, a także danymi z bazy azbestowej. Do obliczeń wzięto pod uwagę uśrednione stawki opłat usługi zdjęcia poszycia dachowego, transportu oraz unieszkodliwienia na składowisku odpadów niebezpiecznych, zaproponowane przez przedsiębiorców i zarządzających składowiskami. Zaznaczyć należy, że przyjęte wskaźniki są wskaźnikami orientacyjnymi, rzeczywiste ceny ustalane są indywidualnie w związku z czym mogą różnić się od przyjętych w Programie.

Biorąc pod uwagę odległość do składowisk odpadów przyjmujących odpady zawierające azbest wymienić należy cztery składowiska.

W województwie kujawsko - pomorskim odbiorem odpadów zawierających azbest zajmują się składowiska Pruszcz – Małociechowo położone na terenie Gminy Pruszcz oraz Bycz – Teodorowo w Gminie Piotrków Kujawski. Ceny ustalane są indywidualnie

Ze względu na dogodne połączenie komunikacyjne wymienić należy również składowisko w Gilwie Małej (Gmina Kwidzyn) oraz w Rachocinie (Gmina Sierpc), gdzie ceny przyjęcia materiałów zawierających azbest wynoszą odpowiednio 250 zł/Mg i 600 zł/Mg.

Do wymienionych cen należy doliczyć 8 % podatku VAT.

Odległość do innych składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest jest znaczna, dlatego nie wymienia się ich w niniejszym opracowaniu.

Lokalizację składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest na tle położenia województwa kujawsko - pomorskiego przedstawiono na kolejnej rycinie. W załączniku do niniejszego opracowania zamieszczono również wykaz wszystkich składowisk odpadów wraz ze wskazaniem ich zarządców.

Ryc. 2. Lokalizacja składowisk odpadów zawierających azbest

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazaazbestowa.gov.pl stan na 01.01.2015 r.

Na podstawie kosztów oferowanych przez firmy zajmujące się demontażem, transportem i unieszkodliwieniem odpadów zawierających azbest, danych z gmin, opracowań tematycznych oraz doświadczenia autorów niniejszego opracowania oszacowano również pozostałe koszty związane z eliminacją azbestu z obszaru Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie.

Biorąc pod uwagę lokalne uwarunkowania oraz kwoty przeznaczane corocznie przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu oraz inne jednostki na działania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest stwierdzono, że:

- **koszt transportu i unieszkodliwienia** przygotowanych do odbioru 1 Mg wyrobów zawierających azbest kształtuje się w zakresie od 400 do 600 zł/Mg. Na cele niniejszego opracowania przyjęty został średni **koszt 500 zł/Mg**,
- **koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia** 1 Mg odpadów zawierających azbest wynosi od 800 do 1 000 zł/ Mg. Na cele niniejszego opracowania przyjęta została kwota **1 000 zł/Mg**.

Należy zaznaczyć, że podane ceny są szacunkowe, a faktyczny koszt prowadzonych działań będzie w danym roku zależny od cen przedstawianych przez przedsiębiorców

oferujących daną usługę, kosztów przyjęcia odpadów zawierających azbest na składowisko odpadów, masy odpadów przewidzianych do odbioru oraz organizacji prac.

Również wielkość dotacji oferowanych przez poszczególne organy, m.in. przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu ustalana będzie corocznie.

Koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest powinien zostać pokryty z środków własnych właścicieli nieruchomości, środków Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie, dotacji i pozostałych funduszy ochrony środowiska.

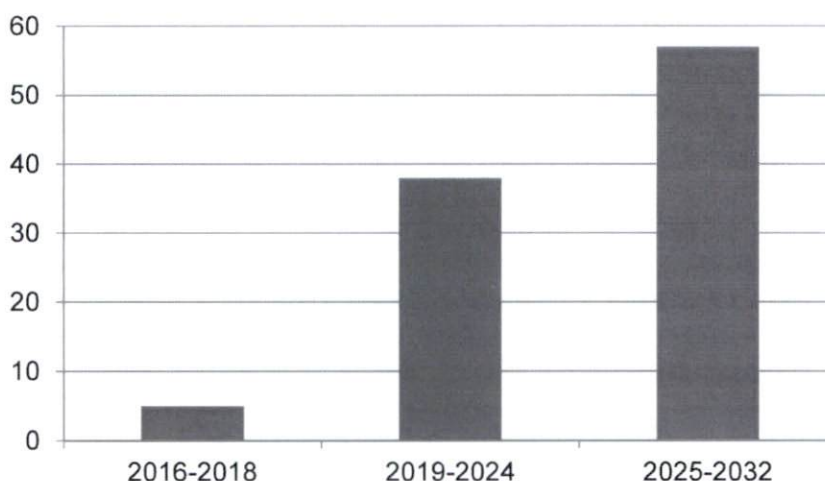
Z informacji uzyskanych podczas przeprowadzonej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest wynika, że dominują wyroby obecnie użytkowane, stanowiące pokrycia budynków mieszkalnych, gospodarczych i innych.

Masa wyrobów składowanych jest niewielka. Zaznaczyć należy, że większość tych wyrobów nie jest odpowiednio przygotowana do odbioru przez wyspecjalizowaną firmę. Często wyroby są tylko prowizorycznie zabezpieczone, a w chwili odbioru konieczne będzie ich profesjonalne przygotowanie. Dlatego z praktycznego punktu widzenia można przyjąć założenie, że podejmując się oszacowania kosztów prac związanych ze stopniowym usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie należy brać pod uwagę całkowity koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia 1 Mg odpadów azbestowych, tj. 1 000 zł.

Tabela 4. Szacunkowe koszty związane z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie w rozbiciu na przedziały czasowe

przedział czasowy	do 31 XII roku:	ilość wyrobów przewidziana do unieszkodliwienia [%]	ilość wyrobów przewidziana do unieszkodliwienia [Mg]	koszt likwidacji do 31 XII danego roku [zł]
2016 - 2018	2018	0,05	166,16	166 158,50
2019 - 2024	2024	0,38	1 262,80	1 262 804,60
2025 - 2032	2032	0,57	1 894,21	1 894 206,90
RAZEM: 2016 - 2032	do 2032	100,0	3 323,17	3 323 170,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji

Wykres 2. Planowana ilość likwidacji azbestu w % z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie w latach 2016 – 2032

Źródło: Opracowanie własne

Dodatkowo należałoby obliczyć ewentualny koszt unieszkodliwienia rur azbestowo – cementowych. Wylizanie ewentualnej utylizacji rur zawierających azbest zostało pominięte gdyż na chwilę obecną najbardziej ekonomicznym rozwiązaniem jest pozostawienie rur w ziemi i budowa nowej sieci. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. 2011 nr 8 poz. 31) takie rozwiązanie jest dopuszczalne:

- § 7. 1. Rury azbestowo - cementowe i elementy wyłączonych z użytkowania instalacji sieci: ciepłowniczych, wodociągowych, kanalizacyjnych i elektroenergetycznych podziemnych zawierających rury azbestowo – cementowe, zainstalowane przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, zwane dalej „rurami azbestowo – cementowymi”, pozostawia się w ziemi bez ograniczeń czasowych z zastrzeżeniem ust. 2;
2. Rury azbestowo – cementowe mogą być pozostawione w ziemi w przypadku, gdy ich usytuowanie nie naraża na kontakt z azbestem przy czynnościach obsługowych użytkowanych instalacji infrastrukturalnych, w szczególności gdy rury azbestowo – cementowe są położone poniżej użytkowanych instalacji;
 3. Pozostawienie w ziemi, w przypadku spełnienia warunków określonych w ust. 1, rur azbestowo - cementowych wymaga oczyszczenia z wyrobów zawierających azbest miejsc usytuowania studzienek rewizyjnych i innych elementów infrastruktury, gdzie jest możliwy kontakt człowieka z wyrobami zawierającymi azbest.

Obecnie na terenie analizowanej jednostki rury azbestowo – cementowe występują w Jabłonowie Pomorskim (od ulicy Urzędowej do ul. Polnej) oraz w miejscowościach Górale i Konojady. Ewentualne koszty związane są z zakupem materiałów, pracami ziemnymi czy z odtworzeniem powierzchni.

7. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU MIASTA I GMINY JABŁONOWO POMORSKIE

Program jest opracowaniem omawiającym aktualną sytuację na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie, w zakresie występowania wyrobów zawierających azbest. Projekt jest dokumentem praktycznym, który powinien służyć podczas planowania prac związanych z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest oraz w procesie pozyskiwania środków finansowych na ten cel. Celem Programu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata oraz poprawa stanu środowiska przyrodniczego i bezpieczeństwa mieszkańców Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie. Cele zapisane w projekcie Programu dają podstawę do występowania z wnioskami o dofinansowanie działań proekologicznych zarówno przez mieszkańców Miasta i Gminy, jak i przez jednostkę samorządu.

Założenia Programu powinny opierać się na pięciu głównych założeniach, które ukazują możliwość rozłożenia w czasie procesu usuwania wyrobów zawierających azbest, przy jednoczesnym wyeliminowaniu, bądź bardzo znacznym ograniczeniu zagrożeń zdrowia człowieka.

Tabela 5. Główne założenia Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie

Lp.	GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU	SZCZEGÓŁY
1	Prowadzenie działań, mających na celu zharmonizowanie aktów prawa: <ul style="list-style-type: none"> – miejscowego, – gminnego (uchwały, regulaminy) z przepisami: – wojewódzkimi (WFOŚiGW), – krajowymi (POKzA, ustalenia Ministerstwa Gospodarki, NFOŚiGW), – z aktami prawa Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – uchwalenie Programu usuwania wyrobów zawierających azbest – ustalenie zasad demontażu, transportu i unieszkodliwiania azbestu na terenie Miasta i Gminy – ustalenie zasad przyznawania dotacji celowych do kosztów utylizacji odpadów niebezpiecznych zawierających azbest – wyznaczenie w Urzędzie Miasta i Gminy koordynatora Programu
2	Prowadzenie działań edukacyjno - informacyjnych, w celu podnoszenia świadomości i wiedzy na temat wyrobów zawierających azbest	<ul style="list-style-type: none"> – uczestniczenie koordynatora Programu i innych pracowników administracji publicznej w szkoleniach dot. realizacji likwidacji azbestu – organizowanie lokalnych szkoleń informacyjnych i edukacyjnych dla zainteresowanych mieszkańców Miasta i Gminy w ramach realizacji Programu – przekazywanie informacji na temat realizacji Programu i regulaminów mieszkańcom Miasta i Gminy (strona www, ulotki, artykuły prasowe, spotkania, szkolenia, informacje pisemne do konkretnych właścicieli nieruchomości posiadających azbest według ankiet inwentaryzacyjnych)
3	Prowadzenie zadań mających na celu usuwanie azbestu z zabudowań	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja likwidacji azbestu z terenu Miasta i Gminy zgodnie z założeniami Programu, przy

Lp.	GŁÓWNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU	SZCZEGÓŁY
	mieszkalnych i gospodarczych z terenu Miasta i Gminy oraz ich transport i unieszkodliwienie na wyznaczonym składowisku odpadów niebezpiecznych	założeniu punktów poprzednich – organizacja składania wniosków do Urzędu Miasta i Gminy przez właścicieli azbestu – organizacja przetargów
4	Prowadzenie monitoringu realizacji Programu w postaci sukcesywnego uzupełniania systemu wojewódzkiej bazy azbestowej	– na bieżąco należy uzupełniać dane inwentaryzacyjne azbestu na terenie Miasta i Gminy, (przyjmowanie zgłoszeń i informacji o azbecie na terenie Miasta i Gminy) – roczne sprawozdania z realizacji Programu (ilość azbestu zebrana i unieszkodliwiona z terenu Miasta i Gminy) – aktualizacja Programu
5	Ocena narażenia i ochrony zdrowia mieszkańców. W razie potrzeby proponuje się współpracę z Ośrodkiem Referencyjnym Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego Związanych z Azbestem	– kontrola poprawności działania podmiotów zajmujących się usuwaniem azbestu z terenu Miasta i Gminy - zwłaszcza demontażem i transportem azbestu (ocena narażenia i ochrony zdrowia mieszkańców).

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032

7.1. Obowiązki Miasta i Gminy

Rada Miejska powinna jak najszybciej uchwalić Program usuwania wyrobów zawierających azbest oraz wyznaczyć w Urzędzie Miasta i Gminy koordynatora Programu, co umożliwi uruchomienie procedur niezbędnych do przyspieszenia procesu oczyszczania analizowanej jednostki z azbestu.

Podejmowane działania mające na celu usuwanie azbestu z charakteryzowanego obszaru oraz ich transport i unieszkodliwienie na wyznaczonym składowisku odpadów niebezpiecznych powinny dążyć do:

- określenia rzeczywistej ilości użytkowanych wyrobów zawierających azbest;
- przyspieszenia prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- zwiększenia aktywności jednostki samorządu terytorialnego w zakresie wsparcia swoich mieszkańców w procesie usuwania wyrobów zawierających azbest oraz poszukiwania środków finansowych na te działania.

W przypadku opracowywanego Programu konieczne jest prowadzenie monitoringu skutków realizacji postanowień projektu tego dokumentu w odniesieniu do jego wpływu na środowisko, ład przestrzenny czy zdrowie człowieka. Proponuje się, aby wymagany monitoring skutków realizacji omawianego Programu był przeprowadzany w powiązaniu z coroczną aktualizacją stanu i jakości wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy. W zależności od określonego stopnia pilności wymiany wyrobów zawierających azbest zinwentaryzowanych na obszarze analizowanej jednostki, należy ponownie przeprowadzić ocenę wyrobów zawierających azbest.

W przypadku kiedy azbest został oceniony jako I stopień pilności wymiany wymaga się jego bezzwłocznego usunięcia. W tym przypadku priorytetowym zadaniem Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie powinno być dotarcie do właścicieli posesji, na których znajduje się azbest I stopnia pilności wymiany i poinformowanie ich o konieczności wymiany,

zasadach bezpiecznego demontażu, transportu i unieszkodliwienia oraz możliwościach dofinansowania tego przedsięwzięcia.

Po roku od przeprowadzonej inwentaryzacji konieczne jest przeprowadzenie ponownej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, w przypadku wyrobów zaklasyfikowanych do II stopnia pilności wymiany.

W ciągu kolejnych 5 lat należy ponownie ocenić stan wyrobów zawierających azbest zaklasyfikowanych jako III stopień pilności wymiany.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. 2009 nr 124 poz. 1033) oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. 2013 poz. 24). Burmistrz wprowadza dane dotyczące wyrobów zawierających azbest do Bazy Azbestowej znajdującej się pod adresem www.bazaazbestowa.gov.pl, która służy do zapisywania, przechowywania i odczytywania danych w postaci cyfrowej. Bieżące wpisywanie przez Miasto i Gminę danych dotyczących gospodarowania wyrobami azbestowymi do Bazy Azbestowej jest realizacją zapisanego w ww. rozporządzeniu obowiązku przekazywania do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, informacji do Urzędu Marszałkowskiego o ilości usuniętego azbestu.

Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie powinna także prowadzić działania edukacyjne oraz kontrolne mające na uwadze ocenę narażenia i ochrony zdrowia mieszkańców. Do kwestii ograniczających negatywne oddziaływanie związanych z usuwaniem i transportem wyrobów zawierających azbest należą:

- edukacja ekologiczna mieszkańców o szkodliwości samowolnego, samodzielnego usuwania azbestu oraz jego „dzikiego” składowania,
- zabezpieczenie techniczne sprzętu i miejsca w czasie realizacji przedsięwzięcia,
- odpowiednie zabezpieczenie osób pracujących przy demontażu pokryć azbestowych,
- odpowiednie zabezpieczenie azbestu podczas przewozu na miejsce składowania.

Miasto i Gmina zakłada powierzanie zadań z zakresu usuwania i zagospodarowania odpadów wyspecjalizowanym firmom, gwarantującym odpowiedni poziom bezpieczeństwa ekologicznego – wyeliminuje to przedostawanie się pyłów azbestowych do powietrza przy demontażu (poprzez organizowanie dofinansowania na demontaż, transport i unieszkodliwienie wspólnie z WFOŚiGW w Toruniu, a w dalszej kolejności ogłaszanie przetargu, w celu wyłonienia firmy, która kompleksowo obsłuży analizowaną jednostkę i mieszkańców). Ważnym elementem działań jest też upowszechnianie i udostępnianie posiadaczom azbestu informację o podmiotach działających w zakresie demontażu, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. Należy do tego celu wykorzystać możliwe media, np. w postaci informacji na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy, informacji w prasie lokalnej, ulotek informacyjnych bądź rozpowszechnienie ulotek informacyjnych.

Ponadto zbiórka odpadów odbywać się powinna z zastosowaniem specjalistycznych zabezpieczeń, bez możliwości ich przemieszczania się. Zapewnienie prawidłowego postępowania wyeliminuje możliwość ich dostawania się do poszczególnych komponentów środowiska.

7.2. Obowiązki właścicieli nieruchomości

Do obowiązków właściciela nieruchomości należy inwentaryzacja wszystkich wyrobów zawierających azbest znajdujących się na jego nieruchomości. Corocznie w terminie do dnia 31 stycznia osoba fizyczna, nieprowadząca działalności gospodarczej, powinna przedłożyć wynik inwentaryzacji Burmistrzowi, a przedsiębiorcy i osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą - Marszałkowi Województwa.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa osobą odpowiedzialną za ocenę stanu technicznego wyrobów zawierających azbest jest właściciel lub zarządca budowli, instalacji, urządzenia technicznego oraz terenu, gdzie takie wyroby się znajdują.

Na właścicielu lub zarządcy budynku lub instalacji spoczywa też obowiązek odpowiedniego oznakowania pomieszczeń, w których znajdują się wyroby azbestowe, opracowania i wywieszenia w odpowiednim miejscu informacji ostrzegawczej o zagrożeniu azbestowym oraz zaznaczenie na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami azbestowymi.

Bezpieczne użytkowanie wyrobów zawierających azbest, w sposób niezagrażający zdrowiu bądź życiu ludzi jest dopuszczalne do 31 grudnia 2032 roku. Po tym terminie nie jest możliwe użytkowanie wyrobów zawierających azbest.

Demontaż i transport wyrobów zawierających azbest właściciel nieruchomości zleca odpowiedniemu podmiotowi. Na minimum 30 dni przed rozpoczęciem prac związanych z wymianą pokrycia dachowego właściciel nieruchomości powinien złożyć zgłoszenie w Starostwie Powiatowym w Brodnicy do Wydziału Architektury i Budownictwa (ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane Dz. U. 2013 poz. 1409).

7.3. Obowiązki wykonawcy robót

Należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami niedopuszczalne jest prowadzenie jakichkolwiek prac remontowo - budowlanych przez samych właścicieli nieruchomości nie posiadających odpowiedniego przeszkolenia. Na prowadzenie transportu odpadów azbestowych mają pozwolenie odpowiednie podmioty i tylko one mogą wykonywać prace w tym zakresie.

Zasady postępowania jakie powinien uwzględnić wykonawca przy planowaniu prac związanych z zabezpieczeniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest określają odpowiednie rozporządzenia, które mówią, że m. in. należy:

- zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 nr 71 poz. 649 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2010 nr 162 poz. 1089):
 - w terminie co najmniej 7 dni roboczych przed rozpoczęciem robót dokonać zgłoszenia ich przez wykonawcę Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego w Brodnicy, Okręgowemu Inspektorowi Pracy w Bydgoszczy, oraz Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej w Brodnicy;

- wykonawca robót jest zobowiązany wydać zleceniodawcy pisemne zaświadczenie o prawidłowości prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego; zleceniodawca (właściciel obiektu) zobowiązany jest przechowywać to oświadczenie przez okres co najmniej 5 lat.
- przedłożenie Burmistrzowi informacji o usuniętych wyrobach zawierających azbest, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. 2011 nr 8 poz. 31);

Należy pamiętać, że prowadzone prace powinny uniemożliwiać emisję azbestu do środowiska oraz minimalizować pylenie; zdemontowane odpady muszą być codziennie zabezpieczane i magazynowane w niedostępnym dla osób postronnych miejscu. Dodatkowo prowadzący demontaż musi w strefie prac w widocznym miejscu umieścić tablice informacyjne „Uwaga! Zagrożenie azbestem”.

8. HARMONOGRAM ZADAŃ MIASTA I GMINY W ZAKRESIE USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ORAZ OCHRONY PRZED JEGO SZKODLIWOŚCIĄ

Harmonogram działań realizowanych przez Gminę Jabłonowo Pomorskie w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz ochrony przed jego szkodliwością przedstawia kolejna tabela.

Tabela 6. Harmonogram działań w zakresie inwentaryzacji i usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie

termin realizacji rok	opis zadania
2015	Opracowanie Programu opartego o pełną inwentaryzację ilości wyrobów zawierających azbest
	Przyjęcie Programu
	Prowadzenie edukacji ekologicznej – informowanie mieszkańców o prawidłowych zasadach gospodarki odpadami azbestowymi na terenie Miasta i Gminy, zapoznanie mieszkańców z dokumentem
2016 – 2018 3 lata	Coroczny monitoring realizacji projektu połączony z aktualizacją ilości i stanu wyrobów zawierających azbest
	Coroczny aktualizacja i modyfikowanie systemu dofinansowania i regulaminu finansowego względem obowiązujących zasad przyznawania dofinansowań przez poszczególne instytucje
	Aktualizacja założeń dokumentu w miarę potrzeb
	Prowadzenie edukacji ekologicznej
	Usunięcie 5 % ilości odpadów azbestowych (wg stanu za rok 2015) <i>średnio 1,(6) %/rok</i>
	Bezzwłoczne usunięcie azbestu I stopnia pilności do końca 2016 roku
	Ponowna ocena azbestu II stopnia pilności wymagana w czasie 1 roku

termin realizacji rok	opis zadania
	od przeprowadzenia inwentaryzacji
2019 - 2024	Coroczny monitoring realizacji Programu połączony z aktualizacją ilości i stanu wyrobów zawierających azbest
	Coroczny aktualizacja i modyfikowanie systemu dofinansowania i regulaminu finansowego względem obowiązujących zasad przyznawania dofinansowań przez poszczególne instytucje
6 lat	Aktualizacja założeń dokumentu w miarę potrzeb
	Prowadzenie edukacji ekologicznej
	Usunięcie 38 % ilości odpadów azbestowych (wg stanu za rok 2015) <i>średnio 6,(3) %/rok</i>
	Przeprowadzenie ponownej oceny stanu azbestu III stopnia pilności do roku 2020
2025 - 2032	Coroczny monitoring realizacji Programu połączony z aktualizacją ilości i stanu wyrobów zawierających azbest
	Coroczny aktualizacja i modyfikowanie systemu dofinansowania i regulaminu finansowego względem obowiązujących zasad przyznawania dofinansowań przez poszczególne instytucje
8 lat	Aktualizacja założeń dokumentu w miarę potrzeb
	Prowadzenie edukacji ekologicznej
	Usunięcie 57 % ilości odpadów azbestowych (wg stanu za rok 2015) <i>średnio 7,1 %/rok</i>

Źródło: opracowanie własne

9. FINANSOWANIE PRAC ZWIĄZANYCH Z USUWANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW AZBESTOWYCH²

Usuwanie wyrobów zawierających azbest, szczególnie elementów budowlanych jest kosztowne i wymaga odpowiednich nakładów finansowych. Do 2032 roku należy z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie usunąć wszystkie wyroby zawierające azbest. Nie będzie to możliwe bez finansowego wsparcia osób fizycznych – właścicieli, zarządców, użytkowników – obiektów zawierających wyroby z azbestu. Pomoc finansową należy zapewnić zwłaszcza w części dotyczącej transportu i unieszkodliwiania azbestu oraz w miarę posiadanych środków, demontażu pokryć dachowych. Konieczne jest zatem pozyskiwanie jak największego wsparcia finansowego dla wszystkich inicjatyw związanych z usuwaniem z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie wyrobów i odpadów zawierających azbest. Źródłami finansowania usuwania azbestu są środki budżetu państwa pozostające w dyspozycji Ministra Gospodarki, środki własne właścicieli obiektów budowlanych, środki własne inwestorów prywatnych, środki funduszy ochrony środowiska, środki własne jednostek samorządowych oraz kredyty.

² Przedstawione możliwości i zasady finansowania są zgodne ze stanem na październik 2015 r.

Zgodnie z zapiskami „POKzA”:

„... Gmina powinna zapewnić wywóz odpadów zawierających azbest na składowisko odpadów. Koszt transportu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest powinien zostać pokryty: ze środków własnych Miasta i Gminy, środków właścicieli nieruchomości, przy udziale dotacji i pożyczek funduszy ochrony środowiska lub innych źródeł dostępnych dla Miasta i Gminy ...”.

„... Wsparcie finansowe usuwania wyrobów zawierających azbest z dużych obiektów budowlanych powinno być koordynowane przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego ...”.

Miasto i Gmina Jabłonowo Pomorskie powinny wspierać organizacyjnie i finansowo działania mieszkańców, którzy zdecydują się usunąć pokrycia dachowe, wykonane w formie płyt azbestowo - cementowych. Dofinansowanie działań demontażu, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest z terenu poszczególnych nieruchomości jest zależne od możliwości finansowych jednostki i środków finansowych zarezerwowanych w budżecie. Pomoc ta powinna mieć formę dopłaty do demontażu, transportu i unieszkodliwiania płyt eternitowych. Warunkiem otrzymania kredytu lub dotacji byłoby przestrzeganie zasad ustalonych w regulaminie dofinansowania transportu i unieszkodliwiania azbestu. Szacunkowe koszty demontażu, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest zostały przedstawione w rozdziale 6.

9.1. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu oferują możliwość dofinansowania szerokiej gamy projektów w ramach różnych programów priorytetowych ogłaszanych często jako konkursy. Działanie jednostek opiera się na Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013 - 2016 z perspektywą do 2020 roku. Zgodnie z nią misją instytucji jest **skuteczne i efektywne wspieranie działań na rzecz środowiska**, natomiast celem generalnym jest **poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku**.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej udziela dotacji w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest. Poniższe dane dotyczą stanu na 2015 rok, w kolejnych latach prezentowane koszty mogą się zmieniać wraz ze zmianą regulaminu.

W roku 2015 dofinansowywanie odbywało się według ściśle określonych w regulaminie zasad.

Konkurs adresowano jest do jednostek samorządu terytorialnego z województwa kujawsko-pomorskiego. Do dofinansowania mogły zostać zgłoszone przedsięwzięcia na terenie gmin, w których przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest i które posiadają program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest i są z nim zgodne.

Dofinansowaniem były objęte zadania realizowane na obiektach budynków użyteczności publicznej, których właścicielem jest jednostka samorządu terytorialnego, zaliczanych do niżej wymienionych grup:

- I grupa: placówki oświatowe (przedszkola, szkoły, placówki oświatowo - wychowawcze, placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, placówki artystyczne – ogniska artystyczne, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom, zakłady kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne, kolegia pracowników służb społecznych);
- II grupa: inne obiekty użyteczności publicznej (ośrodki ochrony zdrowia, pomocy społecznej, oświaty, kultury i bezpieczeństwa publicznego);
- III grupa: inne obiekty użyteczności publicznej.

Kolejnymi działaniami objętymi dofinansowaniem były zadania na obiektach, których właścicielami są osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Kwota dofinansowania dla jednego podmiotu wyniosła maksymalnie 30 000 zł.

Konkursem zostały objęte zadania z zakresu demontażu, transportu oraz unieszkodliwienia lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest.

Według stanu na rok 2015, WFOŚiGW w Toruniu oferował dofinansowanie przedsięwzięć w wysokości do 100% jego kosztów kwalifikowanych, lecz nie więcej jak 1000,00 zł za 1 Mg unieszkodliwionych lub zabezpieczonych odpadów zawierających azbest.

Szczegółowe informacje dotyczące dofinansowania, jak i dokładne terminy składania wniosków w latach kolejnych można będzie znaleźć na stronie funduszu www.wfosigw.torun.pl.

9.2. Kredyty oferowane przez banki

Jednostki samorządowe mogą korzystać także z dotacji i preferencyjnych kredytów, oferowanych oraz finansowanych ze środków oddziałów bankowych, udzielających kredytów proekologicznych. Przedmiotem kredytowania mogą być inwestycje dotyczące usuwania wyrobów zawierających azbest, tj.:

- wymiana powierzchni dachowych azbestowych lub elewacyjnych płyt azbestowych (z kredytu mogą być finansowane koszty demontażu, utylizacji, zakupu i montażu nowego pokrycia dachu lub elewacji),
- budowa wodociągów w technologii rur bezazbestowych, w miejsce wodociągów z rur azbestowych.

Kredyty przeznaczone są dla osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe oraz prywatni inwestorzy każdorazowo i indywidualnie powinni dopasowywać system możliwości finansowania do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

BIBLIOGRAFIA

- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 nr 3 poz. 20 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (Dz. U. 2013 poz. 1409),
- rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 nr 71 poz. 649 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2010 nr 162 poz. 1089),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. 2009 nr 124 poz. 1033),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. 2013 poz. 24),
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. 2011 nr 8 poz. 31),
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 (2009 r.),
- www.bazaazbestowa.gov.pl,
- bip.mg.gov.pl/node/12884,
- www.stat.gov.pl/gus,
- www.nfosigw.gov.pl,
- www.wfosigw.torun.pl.

SPIS TABEL

Tabela 1. Inwentaryzacja ilości azbestu na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie – zestawienie ogólne	10
Tabela 2. Ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie w rozbiciu na poszczególne miejscowości.....	10
Tabela 3. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w podziale na wyroby zawierające azbest znajdujące się na terenie nieruchomości będących własnością osób fizycznych i osób prawnych	12
Tabela 4. Szacunkowe koszty związane z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie w rozbiciu na przedziały czasowe	15
Tabela 5. Główne założenia Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie	17
Tabela 6. Harmonogram działań w zakresie inwentaryzacji i usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie	21

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Ilość zinwentaryzowanego azbestu i wyrobów zawierających azbest w Mg ogółem w poszczególnych miejscowościach Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie	11
Wykres 2. Planowana ilość likwidacji azbestu w % z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie w latach 2016 – 2032	16

SPIS SKRÓTÓW

Dz. U. – dziennik urzędowy	NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
GUS – Główny Urząd Statystyczny	nr - numer
ha - hektar	ok. - około
itp. – i tym podobne	PKP – Polskie Koleje Państwowe
JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego	POKzA – Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
kg – kilogram	poz. - pozycja
km - kilometr	r. - rok
max - maksymalnie	tzw. tak zwany
mb – metr bieżący	WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Mg – Megagram (tona)	wg - według
MG – Ministerstwo Gospodarki	ze zm. – ze zmianami
MON – Ministerstwo Obrony Narodowej	

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

1. Karta przekazania odpadu – wzór.
2. Wzór oznakowania wyrobów, odpadów i opakowań zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest, a także miejsc ich występowania.
3. Wzór – Informacja o wyrobach zawierających azbest.
4. Wzór – ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.
5. Mapa nagromadzenia (w Mg) wyrobów zawierających azbest w poszczególnych miejscowościach Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie.
6. Wykaz składowisk ogólnodostępnych przyjmujących odpady zawierające azbest.

KLAUZULE

1. Zaznacza się, że koszty wykorzystane na potrzeby Programu są to średnie koszty i mogą się różnić od kosztów właściwych. Koszty właściwe ustala się w oparciu o wiele czynników i zakres prowadzonych prac.
2. Przedstawione możliwości i zasady finansowania są zgodne ze stanem na październik 2015 r., w związku z czym w latach kolejnych wraz ze zmianą Programów jednostek udzielających dotacji mogą ulec zmianie zasady finansowania.
3. Wszelkiego rodzaju obliczenia kosztów związanych z demontażem, transportem oraz unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest były dokonywane w arkuszu kalkulacyjnym EXCEL, skąd mogą wynikać błędy zaokrągleń.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 do Programu usuwania wyrobów zawierających azbest
z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie

WZÓR

Karta przekazania odpadu

KARTA PRZEKAZANIA ODPADÓW				Nr karty ¹⁾		Rok kalendarzowy	
Nazwa i adres posiadacza odpadów, który przekazuje odpad ^{2), 3)}			Nazwa i adres posiadacza odpadów transportującego odpad ^{2), 4), 5)}			Nazwa i adres posiadacza odpadów, który przejmuje odpad ^{2), 6)}	
Miejsce prowadzenia działalności ⁷⁾			Miejsce prowadzenia działalności ⁷⁾				
Nr rejestrowy ⁸⁾		Nr rejestrowy ^{8), 8)}		Nr rejestrowy ⁸⁾			
NIP ⁹⁾	REGON ⁹⁾	NIP ^{9), 9)}	REGON ^{9), 9)}	NIP ⁹⁾	REGON ⁹⁾	NIP ⁹⁾	REGON ⁹⁾
Posiadacz odpadów, któremu należy przekazać odpad ¹⁰⁾							
Rodzaj procesu przetwarzania, któremu powinien zostać poddany odpad ¹¹⁾							
Wnoszę o wydanie dokumentu potwierdzającego unieszkodliwienie zakaźnych odpadów medycznych lub zakaźnych odpadów weterynaryjnych ¹²⁾			TAK ☐		NIE ☐		
Kod odpadu ¹³⁾		Rodzaj odpadu ¹³⁾					
Data/miesiąc ^{14), 15)}		Masa przekazanych odpadów [Mg] ¹⁶⁾			Numer rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ¹⁷⁾		Numer certyfikatu oraz numery pojemników ¹⁸⁾
Potwierdzam przekazanie odpadu		Potwierdzam przyjęcie odpadów do transportu i wykonanie usługi transportu ^{4), 9)}			Potwierdzam przejęcie odpadu		
data, pieczęć ¹⁹⁾ i podpis		data, pieczęć ¹⁹⁾ i podpis			data, pieczęć ¹⁹⁾ i podpis		

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 grudnia 2014 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz.U. 2014 poz. 1973)

Objaśnienia:

- 1) Numer jest nadawany przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.
- 2) Podać imię i nazwisko lub nazwę podmiotu oraz adres zamieszkania lub siedziby.
- 3) W przypadku odpadów komunalnych do wypełnienia karty przekazania odpadów jest obowiązany podmiot, który uzyskał wpis do rejestru określonego w art. 9b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1399, ze zm.). Kartę przekazania odpadów należy wypełnić osobno dla każdej Miasta i Gminy, z której odpady są odbierane.
- 4) Dotyczy posiadacza odpadów transportującego odpady.
- 5) W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich transportujących odpad z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.
- 6) W przypadku władających powierzchnią ziemi, na której komunalne osady ściekowe są stosowane zgodnie z art. 71 i art. 96 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21, ze zm.), należy podać imię i nazwisko oraz adres zamieszkania.
- 7) Podać adres miejsca prowadzenia działalności. W przypadku prowadzenia działalności w zakresie obiektów liniowych, o których mowa w art. 3 pkt 3a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409, ze zm.), oraz w przypadku wykonywania usług, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 32 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, należy wpisać nazwę województwa i Miasta i Gminy, na terenie których są wytwarzane odpady w związku z prowadzoną działalnością w zakresie ww. obiektów liniowych lub świadczeniem ww. usług. W przypadku podmiotu, który uzyskał wpis do rejestru określonego w art. 9b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, należy podać nazwę województwa i Miasta i Gminy.
- 8) O ile dotyczy. Podać numer rejestrowy, o którym mowa w art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.
- 9) O ile posiada.
- 10) Podać imię i nazwisko lub nazwę oraz adres, pod który należy dostarczyć odpad.
- 11) Dotyczy stacji demontażu w przypadku przekazywania odpadów powstałych w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji innemu posiadaczowi odpadów oraz zarządzającego składowiskiem odpadów niebezpiecznych przeznaczonym do czasowego składowania odpadów rtęci metalicznej przekazującego te odpady do dalszego unieszkodliwienia, należy podać symbol R lub D. Symbole R określają procesy odzysku zgodnie z załącznikiem nr 1 do ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Symbole D określają procesy unieszkodliwienia odpadów zgodnie z załącznikiem nr 2 do ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.
- 12) Dotyczy wyłącznie wytwórcy zakaźnych odpadów medycznych lub zakaźnych odpadów weterynaryjnych przekazującego te odpady do unieszkodliwienia w spalarni odpadów. W przypadku gdy wytwórca zakaźnych odpadów medycznych lub zakaźnych odpadów weterynaryjnych przekazuje odpady zbierającemu, który uzyskał zezwolenie, o którym mowa w art. 23 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, należy sporządzić osobny wniosek o wydanie dokumentu potwierdzającego unieszkodliwienie i przekazać go do spalarni odpadów.
- 13) Zgodnie z katalogiem odpadów określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.
- 14) W przypadku odpadów niebezpiecznych podać każdą datę przekazania odpadu.
- 15) Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadów lub jako zbiorcza karta przekazania odpadów obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego transportującego odpady, temu samemu posiadaczowi odpadów.
- 16) Podać masę odpadów z dokładnością do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych oraz innych niż niebezpieczne. W przypadku gdy masa odpadów jest mniejsza niż 1 kg, należy podać masę w zaokrągleniu do 1 kg.
- 17) Dotyczy odpadów niebezpiecznych.
- 18) W przypadku posiadacza odpadów przekazującego odpady rtęci metalicznej do czasowego składowania na składowisku odpadów niebezpiecznych przeznaczonym do czasowego składowania odpadów rtęci metalicznej oraz w przypadku zarządzającego składowiskiem odpadów niebezpiecznych przeznaczonym do czasowego składowania odpadów rtęci metalicznej przekazującego te odpady do dalszego unieszkodliwienia, należy podać numer certyfikatu oraz numery pojemników.
- 19) Nie dotyczy dokumentu opatrzony bezpiecznym podpisem elektronicznym.

**Załącznik nr 2 do Programu usuwania wyrobów zawierających azbest
z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie**

WZÓR

**OZNAKOWANIA WYROBÓW, ODPADÓW I OPAKOWAŃ ZAWIERAJĄCYCH AZBEST LUB
WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST, A TAKŻE MIEJSC ICH WYSTĘPOWANIA**

Wzór oznakowania dla miejsc zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest.
Oznakowanie wzorowane na postanowieniu Unii Europejskiej (załącznik II do Dyrektywy 83/478 EWG).

Wszystkie wyroby zawierające azbest lub ich opakowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

- a) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno posiadać wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i 2,5 cm szerokości,
- b) oznakowanie powinno składać się z dwóch części:
 - górnej (h1 = 40 % H) zawierającej literę „a” w białym kolorze na czarnym tle,
 - dolnej (h2 = 60 % H) zawierającej wyraźny i czytelny napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle,
- c) jeśli wyrób zawiera krokidolit, zwrot „zawiera azbest” powinien być zastąpiony zwrotem „zawiera krokidolit/azbest niebieski”.

Załącznik nr 3 do Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie

WZÓR

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾

1. Nazwa miejsca/urządzenia/instalacji, adres²⁾
2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest – imię i nazwisko lub nazwa i adres
3. Rodzaj zabudowy³⁾
4. Numer działki ewidencyjnej⁴⁾
5. Numer obrębu ewidencyjnego⁴⁾
6. Nazwa, rodzaj wyrobu⁵⁾
7. Ilość posiadanych wyrobów⁶⁾
8. Stopień pilności⁷⁾
9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów⁸⁾
 - nazwa i numer dokumentu
 - data ostatniej aktualizacji
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu
8. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia⁹⁾

Data

(podpis)

Objaśnienia:

- 1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.
- 2) Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.
- 3) Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno – gospodarczy, inny.
- 4) Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.
- 5) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
 - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i złącza azbestowo-cementowe, izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przedza specjalna, w tym włókna azbestowe obrabione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie nie wymienione, w tym papier i tektura.
- 6) Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu.
- 7) Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” – załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest z dn. 02.04.2004 r. (Dz. U. 2004 nr 71 poz. 649 ze zm.) + rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2010 nr 162 poz. 1089).
- 8) Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę dokumentu oraz datę jego ostatecznej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

**Załącznik nr 4 do Programu usuwania wyrobów zawierających azbest
z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie**

WZÓR

OCENA stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Nazwa miejsca / obiektu / urządzenia budowlanego / instalacji przemysłowej

Adres miejsca / obiektu / urządzenia budowlanego / instalacji przemysłowej

Rodzaj zabudowy¹

Numer działki ewidencyjnej / obrębu ewidencyjnego²

Nazwa, rodzaj wyrobu³

Ilość wyrobu⁴

Data sporządzenia poprzedniej oceny⁵

Grupa nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. <1 000 kg/m ³)	25	
4	pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7	ścista struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	
13	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieuszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	
16	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	

Grupa nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca / obiektu / urządzenia budowlanego / instalacji przemysłowej		
21	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stale lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
24	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	0	
25	Nieużytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)		
SUMA PUNKTÓW OCENY			
STOPIEŃ PILNOŚCI			

UWAGA

W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności

Stopień I – od 120 punktów

(wymagane pilne usunięcie, wymiana na wyrób bezazbestowy lub zabezpieczenie)

Stopień II – od 95 punktów do 115 punktów

(wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku)

Stopień III – do 90 punktów

(wymagana ocena w terminie do 5 lat)

Oceniający
nazwisko i imię

Właściciel / Zarządca
podpis

miejsowość / data

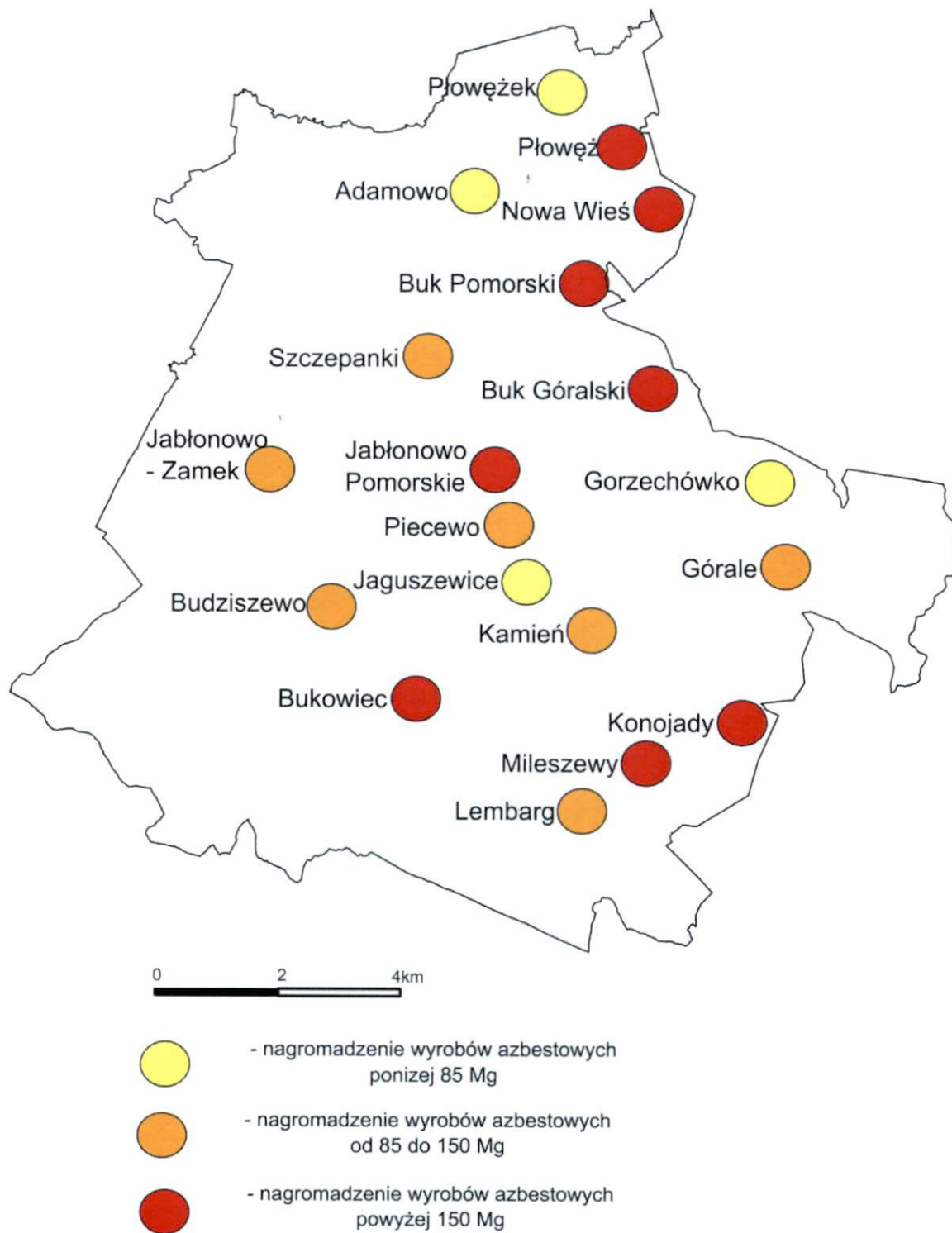
adres lub pieczęć z adresem

Objaśnienia

- Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.
- Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.
- Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
 - płyty azbestowo - cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo - cementowe dla budownictwa,
 - rury i złącza azbestowo - cementowe, izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo - kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo - kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie nie wymienione, w tym papier i tektura.
- Ilość wyrobów zawierających azbest podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m², m³, mb).
- należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny, jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać „pierwsza ocena”.

Załącznik nr 5 do Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie

Mapa nagromadzenia (w Mg) wyrobów zawierających azbest w poszczególnych miejscowościach Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie

0 2 4km

- - nagromadzenie wyrobów azbestowych poniżej 85 Mg
- - nagromadzenie wyrobów azbestowych od 85 do 150 Mg
- - nagromadzenie wyrobów azbestowych powyżej 150 Mg

Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej z 2015 r.

**Załącznik nr 6 do Programu usuwania wyrobów zawierających azbest
z terenu Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie**

**Wykaz składowisk ogólnodostępnych przyjmujących odpady zawierające azbest.
Stan na 01.01.2015 r.**

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Właściciel / Zarządca / Inwestor
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE			
1.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebczu	Gmina Polkowice	Przedsiębiorstwo Gospodarki Miejskiej Sp. z o.o. ul. Dąbrowskiego 2 59-100 Polkowice
2.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Marcinowie	Gmina Trzebnica	Trzebnicki Zakład Gospodarki Komunalnej ERGO Sp. z o.o. Pl. Piłsudskiego 1 55-100 Trzebnica
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO - POMORSKIE			
3.	Składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w miejscowości Małociechowo	Gmina Pruszcz	ECO-POL Sp. z o.o. ul. Dworcowa 9 86-120 Pruszcz
4.	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Bycz - Teodorowo	Gmina Piotrków Kujawski	KG EKO-INVEST Sp. z o.o. ul. Ikara 20 lok.2 02-705 Warszawa
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE			
5.	Składowisko Odpadów Azbestowych w Srebrzyszczu	Gmina Chełm	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Chełmie, ul. Ks. Piotra Skargi 11 22-100 Chełm
6.	Składowisko odpadów Piaski Zarzecze II (kwatery odpadów niebezpiecznych)	Miasto Kraśnik	WOD-BUD Sp. z o.o. ul. Piłsudskiego 12/1 23-200 Kraśnik
7.	Składowisko odpadów Piaski Zarzecze II (kwatery odpadów azbestowych)	Miasto Kraśnik	WOD-BUD Sp. z o.o. ul. Piłsudskiego 12/1 23-200 Kraśnik
WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE			
8.	Składowisko odpadów zawierających azbest Chróścik	Gmina Gorzów Wielkopolski	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Teatralna 49 66-400 Gorzów Wielkopolski
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE			
9.	ZGO AQUARIUM Sp. z o.o. Zakład ZGO w Pukininie nr 140	Gmina Rawa Mazowiecka	ZGO AQUARIUM Sp. z o.o. ul. Katowicka 20 96-200 Rawa Mazowiecka
10.	Składowisko odpadów niebezpiecznych Eko Radomsko Sp. z o.o.	Gmina Radomsko	Eko-Radomsko Sp. z o.o. ul. Narutowicza 5b 97-500 Radomsko
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE			
11.	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych w Ujkwie Starym	Gmina Bolesław	Zakład Gospodarki Komunalnej BOLESŁAW Sp. z o.o. ul. Osadowa 1 32-329 Bolesław
12.	Składowisko Za rzeką Biała, Tarnów	Miasto Tarnów	Grupa Azoty Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o. ul. Kwiatkowskiego 8 33-101 Tarnów
13.	Składowisko odpadów zawierających azbest Oświęcim	Miasto Oświęcim	Miejsko-Przemysłowa Oczyszczalnia Ścieków Sp. z o.o. ul. Nadwiślańska 46 32-600 Oświęcim

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Właściciel / Zarządca / Inwestor
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE			
14.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej w Sierpcu Sp. z o.o. w m. Rachocin	Gmina Sierpc	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej w Sierpcu Sp. z o.o. ul. Traugutta 33 09-200 Sierpc
WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE			
brak składowisk			
WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE			
15.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Pyszniczy	Gmina Pysznicza	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Wolności 295 37-403 Pysznicza
16.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Młynach	Gmina Radymno	PUK EMPOL Tylmanowa Sp. z o.o. Osiedle Rzeka 133 34-415 Tylmanowa
17.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z wydzielonymi kwaterami na odpady niebezpieczne zawierające azbest w Kozodrzy	Gmina Ostrów	Zakład Usług Komunalnych w Ostrowie Ostrów 225 39-103 Ostrów
18.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Futory	Gmina Oleszyce	Zakład Usług Komunalnych i Rolniczych Sp. z o.o. ul. Rynek 1 37-630 Oleszyce
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE			
19.	Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów Miastkowo	Gmina Miastkowo	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej Zakład Budżetowy ul. Akademicka 22 18-400 Łomża
20.	Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czerwonym Borze	Gmina Zambrów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zambrówie ul. Polowa 19 18-300 Zambrów
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE			
21.	Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. Gdańsk Szadółki	Gmina Gdańsk	Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. ul. Jabłoniowa 55 80-180 Gdańsk
22.	RIPOK Nowy Dwór	Gmina Chojnice	Zakład Zagospodarowania Odpadów NOWY DWÓR Sp. z o.o. Nowy Dwór 35 89-620 Chojnice
23.	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. Gilwa Mała	Gmina Kwidzyn	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. Gilwa Mała 8 82-500 Kwidzyn
24.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Bierkowie	Gmina Słupsk	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Słupsku ul. Szczecińska 112 76-200 Słupsk
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE			
25.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z wydzieloną kwaterą na odpady niebezpieczne zawierające azbest w Świętochłowicach	Gmina Świętochłowice	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o.o. ul. Łagiewnicka 76 41-608 Świętochłowice
26.	Miejski Zakład Składowania Odpadów Sp. z o.o. w Sosnowcu	Miasto Sosnowiec	Miejski Zakład Składowania Odpadów Sp. z o.o. w Sosnowcu ul. Grenadierów skr. poczt. 86 41-200 Sosnowiec
27.	PPHU „KOMART” Sp. z o.o.	Miasto Knurów	PPHU KOMART Sp. z o.o.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Właściciel / Zarządca / Inwestor
	Składowisko Odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z wydzielonym sektorem III dla składowania odpadów zawierających azbest		ul. Szpitalna 7 44-194 Knurów
28.	COFINCO-POLAND Sp. z o.o. Jastrzębie Zdrój	Miasto Jastrzębie - Zdrój	COFINCO-POLAND Sp. z o.o. ul. Graniczna 29 40-956 Katowice
WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE			
29.	Składowisko odpadów zawierających azbest Dobrów (Środowisko i Innowacje Sp. z o.o.)	Gmina Tuczępy	ŚRODOWISKO i INNOWACJE Sp. z o.o. Dobrów 8 28-142 Tuczępy
WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO - MAZURSKIE			
30.	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. Składowisko odpadów niebezpiecznych w Elblągu	Miasto Elbląg	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Mazurska 42 82-300 Elbląg
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE			
31.	Składowisko odpadów niebezpiecznych Konin	Miasto Konin	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Sulańska 11 62-510 Konin
WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE			
32.	Regionalny Zakład Odzysku Odpadów w Sianowie Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	Miasto Sianów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Komunalna 5 75-724 Koszalin
33.	EKO-MYŚL Sp. z o.o. Dalsze	Gmina Myślibórz	EKO-MYŚL Sp. z o.o. Dalsze 36 74-300 Myślibórz

Źródło: bazaazbestowa.gov.pl